

การพัฒนาหลักสูตรเน้นสมรรถนะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น
ตามแนวคิดการเรียนรู้ร่วมกันที่เน้นการคิดไตร่ตรองสำหรับครู
THE DEVELOPMENT OF TEACHER COMPETENCY-BASED CURRICULUM
ON LOCAL CURRICULUM DEVELOPMENT USING COLLABORATIVE
LEARNING AND REFLECTIVE THINKING

รัมภา กุณพันธนาภา^{1*} และวิเชียร อังรังโสทธิสกุล²
Rumpha Kunnaphanthanapa^{1*} and Wichian Thamrongsotthisakul²

^{1,2}คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

^{1,2}Faculty of Education, Naresuan University, Phitsanulok 65000, Thailand

*Corresponding Author, E-mail: rumpha2510@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาหลักสูตรเน้นสมรรถนะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นตามแนวคิดการเรียนรู้ร่วมกันที่เน้นการคิดไตร่ตรองสำหรับครู ดำเนินการโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตร โดยการสอบถามสภาพการดำเนินงานด้านหลักสูตรสถานศึกษา สภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 จำนวน 153 โรงเรียนๆ ละ 1 คน รวมจำนวน 153 คน และสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญ 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและการพัฒนาครู จำนวน 4 คน ด้านการจัดการเรียนรู้ร่วมกันและการคิดไตร่ตรอง จำนวน 3 คน และด้านท้องถิ่น จำนวน 3 คน เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์ในการกำหนดองค์ประกอบของหลักสูตรให้มีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของครู ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของหลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมและนำหลักสูตรไปทดลองนำร่องเพื่อศึกษาความเป็นไปได้ ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูผู้สอนของโรงเรียนบ้าน กม.2 อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 12 คน ที่ได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง ใช้เวลาทดลอง 25 วัน 143 ชั่วโมง โดยจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 เสนอสถานการณ์ผสมผสานข้อมูล ขั้นที่ 2 ระดมความคิดพิชิตสถานการณ์ ขั้นที่ 3 ร่วมค้นหาข้อสรุปสู่การปฏิบัติ ขั้นที่ 4 เสนอผลงาน/ไตร่ตรองการเรียนรู้สู่ความรู้ใหม่ ขั้นที่ 5 สะท้อนผลการเรียนรู้สู่ทางเลือกใหม่ ขั้นตอนที่ 4 การประเมินหลักสูตร โดยสอบถามความคิดเห็นของครูที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ของหลักสูตร การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบ (Wilcoxon Signed-Rank Test)

ผลการวิจัย พบว่า

1. ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น พบว่า สภาพปัญหาในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก และครูผู้สอนมีความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น อยู่ในระดับ

มากเช่นเดียวกัน และผลการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นตรงกันว่า ควรมีการพัฒนาหลักสูตรเน้นสมรรถนะ การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ตามแนวคิดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันที่เน้นการคิดไตร่ตรอง

2. ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรพบว่า หลักสูตรเน้นสมรรถนะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นตามแนวคิดการเรียนรู้ร่วมกันที่เน้นการคิดไตร่ตรองสำหรับครู มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย สมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตร สารการเรียนรู้ แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แนวการใช้สื่อ การเรียนการสอน และแนวการวัดและประเมินผล เนื้อหาโครงสร้างหลักสูตรประกอบไปด้วย 5 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยที่ 1 สามัญทัศน์การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น หน่วยที่ 2 สามัญทัศน์การประเมินหลักสูตร หน่วยที่ 3 การสร้าง/พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น หน่วยที่ 4 การประเมินการใช้หลักสูตรท้องถิ่น และหน่วยที่ 5 การนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของหลักสูตร 5 ชั้น ได้แก่ ชั้นที่ 1 เฝ้ายสถานการณ์ ผสานข้อมูล ชั้นที่ 2 ระดมความคิดพิชิตสถานการณ์ ชั้นที่ 3 ร่วมค้นหาข้อสรุปสู่การปฏิบัติ ชั้นที่ 4 เสนอผลงาน/ ไตร่ตรองการเรียนรู้สู่ความรู้ใหม่ ชั้นที่ 5 สะท้อนผลการเรียนรู้สู่ทางเลือกใหม่ การตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรและ เอกสารประกอบหลักสูตร พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและการศึกษานำร่อง พบว่า หลักสูตร สามารถนำไปใช้ได้จริง

3. ผลการทดลองใช้หลักสูตร พบว่า ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วย ความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ความสามารถในการสร้าง/พัฒนาหลักสูตร และความสามารถในการประเมินการใช้หลักสูตรและการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรมีผลโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี มาก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 19.09 คิดเป็นร้อยละ 84.98

4. ผลการประเมินหลักสูตร พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ของหลักสูตรอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: หลักสูตรเน้นสมรรถนะ หลักสูตรท้องถิ่น การเรียนรู้ร่วมกัน การคิดไตร่ตรอง

Abstract

This research aimed to develop the Development of Teacher Competency- Based Curriculum on Local Curriculum Development using Collaborative Learning and Reflective Thinking. How to implement process research and development (Research and Development) was divided into four steps: Step 1 to study the basic information needed to develop the curriculum by querying the operating conditions of the curriculum, the problems and needs in the local curriculum development of 153 teachers in 153 schools under the jurisdiction of primary education Phetchabun region 1, and three groups of experts; 4 teachers in the aspect of professional development, curriculum and teacher development; 3 teachers in the aspect of management learning and the thoughts and three people in aspect of the local to synthesize to determine the information of course fitting with the problems and needs of teachers Step 2. To create and monitor quality of course by experts examining the proper and the curriculum pilot to study the feasibility. Step 3 trial program to sample, the 12 teachers of the school km 2, Muang Phetchabun province with the sampling time trial; 25 days, 143 hours of event to learn five steps: step 1 situation merge step 2 brainstorming win situation Step 3 together for a conclusion to the

implementation steps. 4 Presentation/ reflective learning new knowledge Step 5 to reflect a new way of learning. Step 4 to evaluate program by querying the satisfaction of the teachers who are participate in learning activities of the course. Data analysis, statistics, percentages, averages and standard deviation of the test (Wilcoxon Wilcoxon Signed-Rank Test).

The results showed that:

1. Results of the study of the problems and the need to develop local programs that addressed problems in local curriculum development was on a massive scale. And needs of teachers to develop a local curriculum was in high level the same as the results of the experts' opinion. Curriculum development should be focused on the performance of local curriculum development based on the concept of shared learning activities focused on thinking.

2. Results of quality monitoring program found that the course focuses on the performance of local curriculum development based on the concept of mutual learning-focused thinking for teachers with seven elements including principles, objectives, teacher performance on the course administration, learning activities, media instruction, measurement and evaluation. The learning activities consists of five steps: Step 1 merging situation Step 2 brainstorming to win situation Step 3 contemporary conclusions into action Step 4 presentation/ reflective learning. Step 5 to reflect new knowledge to learn into a new choice. Content curriculum consists of five units, unit 1 common vision of local curriculum development unit 2 common paradigm to assess the local curriculum unit 3 building and developing local programs Unit 4 evaluating the use of local curriculum unit 5 results of the assessment are used to develop the course. Experts assessing the curriculum focuses on courses were suitable for performance at the highest level. The pilot study found that the course can be put into practice.

3. Results of the trial showed that the competency to develop the course curriculum consisting of cognitive development in local courses, ability to create / develop and the ability to evaluate the program and its results used to develop the course. The overall effect is very good, an average score of 19.09, 84.98 percent.

4. The evaluation found the opinion of teachers who participated in training towards the training curriculum was at a very good level both in total and on every item.

Keywords: Competency-Based Curriculum, Local Curriculum Development, Collaborative Learning and Reflective Thinking

ความเป็นมาของปัญหา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 เปิดโอกาสให้สถานศึกษาและสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น ประกอบกับโรงเรียนและครูมีหน้าที่ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยเฉพาะหลักสูตรท้องถิ่น แต่ผลจากการศึกษาของนักวิชาการ พบว่า ครูยังมีปัญหาขาดทักษะในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ดังที่ Thongtiw (2010) ได้กล่าวเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า ครูผู้สอนใน

โรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดทักษะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เนื่องจากเคยชินกับการใช้หลักสูตรสำเร็จรูปจากกระทรวงศึกษาธิการ และ Wattanathorn (2009, pp.84-85) แสดงทัศนะว่า หลักสูตรท้องถิ่นส่วนใหญ่เป็นการลอกเลียนผู้อื่นมากกว่าจัดทำขึ้น จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องพัฒนาครูในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น แต่วิธีการอบรมที่เน้นการให้ความรู้แก่ครูด้วยวิธีการบรรยาย หรือสร้างสถานการณ์ให้ครูฝึกทำเอกสารหลักสูตรในระยะสั้นๆ ไม่สามารถพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจและมีทักษะในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นให้เหมาะสมกับบริบทที่แตกต่างกันของโรงเรียนและท้องถิ่นได้

จากผลการวิจัยศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 ที่ได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการอบรมการจัดการเรียนรู้บูรณาการครบวงจรสู่การปฏิบัติ เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน พ.ศ. 2557 ณ ห้องประชุมมะขามหวาน ผู้วิจัยได้สำรวจสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของครูผู้สอนของสถานศึกษาในสังกัด จำนวน 153 แห่ง ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัญหาการพัฒนาหลักสูตร ภาพรวมอยู่ในระดับมากและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากข้อคำถามปลายเปิดครูผู้สอนเป็นผู้ให้ข้อมูล พบว่า ตัวครูผู้สอนยังขาดประสบการณ์และความรู้ความเข้าใจในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เช่น ความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรของครูผู้สอน การวางแผนการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น การเขียนแผนการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการที่สอดคล้องกับหลักสูตร การประเมินผลการใช้หลักสูตรและการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรหลักสูตร ส่งผลให้การจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นที่จะสนองตอบต่อความต้องการของผู้เรียน สภาพบริบทของโรงเรียน ชุมชนและท้องถิ่น อย่างหลากหลาย ไม่มีประสิทธิภาพ (Phetchabun Primary Education Service Area Office 1, 2014)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ครูผู้สอนควรได้รับการสนับสนุน ส่งเสริมให้มีการพัฒนาสมรรถนะด้านการบริหารหลักสูตร อันจะส่งผลให้ครูได้รับการพัฒนาความรู้ความเข้าใจ มีทักษะในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง หลักสูตรเน้นสมรรถนะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นเป็นหลักสูตรที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้น โดยมีกิจกรรมการอบรมพัฒนาตามแนวคิดการเรียนรู้ร่วมกันที่เน้นการคิดไตร่ตรองเพื่อให้ครูผู้สอนได้รับการพัฒนาสมรรถนะตามหลักสูตรดังกล่าว และสามารถนำความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องในการพัฒนาหลักสูตร ไปพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรท้องถิ่น ที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาได้อย่างแท้จริงและหากครูผู้สอนได้รับการพัฒนาทักษะการคิดไตร่ตรองไปด้วย จะส่งผลให้ครูสามารถเกิดทักษะการคิดไตร่ตรองในการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตรสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่ตนเองได้จัดทำขึ้น ปัญหาในการพัฒนาหลักสูตรของครูผู้สอนก็จะหมดไปและจะช่วยให้ครูผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจ เกิดทักษะและมีความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรที่เหมาะสมสอดคล้องกับสภาพบริบทของสถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น อีกทั้งครูผู้สอนยังสามารถมองกระบวนการพัฒนาหลักสูตรได้อย่างทะลุปรุโปร่งช่วยในการวางแผนเรื่องหลักสูตรและยังสร้างความมั่นใจในการปฏิบัติการจัดทำหลักสูตรและนำหลักการเรียนรู้ร่วมกันที่เน้น การคิดไตร่ตรองไปใช้ในสถานศึกษาย่อมส่งผลให้ครูผู้สอนมีความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร การประเมินและปรับปรุงหลักสูตร ให้เหมาะสมกับสภาพบริบทสถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียนด้วย

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรเน้นสมรรถนะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นตามแนวคิดการเรียนรู้ร่วมกันที่เน้นการคิดไตร่ตรองสำหรับครู
2. เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรเน้นสมรรถนะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ตามแนวคิดการเรียนรู้ร่วมกันที่เน้นการคิดไตร่ตรองสำหรับครู

3. เพื่อทดลองใช้หลักสูตรเน้นสมรรถนะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ตามแนวทางการเรียนรู้ร่วมกันที่เน้นการคิดไตร่ตรองสำหรับครู

4. เพื่อประเมินหลักสูตรเน้นสมรรถนะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ตามแนวทางการเรียนรู้ร่วมกันที่เน้นการคิดไตร่ตรองสำหรับครู จากผู้เกี่ยวข้องในการใช้หลักสูตร

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยที่ดำเนินการโดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา มีขั้นตอนการดำเนินการ 4 ขั้นตอน คือ

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาสภาพการดำเนินงานด้านหลักสูตรสถานศึกษา ปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของครูผู้สอนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1 โดยการตอบแบบสอบถาม จำนวน 153 โรงเรียนๆละ 1 คน รวมจำนวน 153 คน โดยได้มาจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi - Stage Sampling)

2. สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล 3 กลุ่ม โดยใช้แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structure) เพื่อนำข้อมูลมาออกแบบหลักสูตร ได้แก่ 1) ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและการพัฒนาครู จำนวน 5 คน เพื่อนำข้อมูลมากำหนดเนื้อหาสาระการเรียนรู้ตามสมรรถนะการพัฒนาหลักสูตรที่จำเป็นต่อผู้เข้ารับการพัฒนา 2) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ร่วมกันและการคิดไตร่ตรอง จำนวน 3 คน เพื่อนำข้อมูลมากำหนดกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เข้ารับการพัฒนา 3) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรท้องถิ่น จำนวน 2 คน เพื่อนำข้อมูลสภาพบริบทของท้องถิ่นและสภาพปัญหา และความต้องการของชุมชนที่จำเป็นต่อการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ตามสมรรถนะ การพัฒนาหลักสูตรให้แก่ผู้เข้ารับการพัฒนา ได้แก่ ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร ลักษณะของหลักสูตร เนื้อหาที่จำเป็นในหลักสูตร รูปแบบและวิธีการ สื่อที่ใช้ในการฝึกอบรม วิธีการประเมินผลการฝึกอบรม ระยะเวลาในการฝึกอบรม และประเด็นอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรเน้นสมรรถนะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ตามแนวทางการเรียนรู้ร่วมกันที่เน้นการคิดไตร่ตรองสำหรับครู

ผู้วิจัยนำผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในขั้นตอนที่ 1 มาพัฒนาหลักสูตรเน้นสมรรถนะ มี 7 องค์ประกอบ โดยได้ประยุกต์ใช้แนวทางการพัฒนาหลักสูตรของ Tyler (1950); Taba (1967); Utranun (1989); Wonyai (2009) มาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตร ประกอบด้วย 12 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน

ขั้นที่ 2 กำหนดหลักการและเหตุผล

ขั้นที่ 3 กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตร

ขั้นที่ 4 กำหนดสาระการเรียนรู้ของหลักสูตร

ขั้นที่ 5 กำหนดคำอธิบายรายวิชาและโครงสร้างรายวิชา

ขั้นที่ 6 กำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 7 กำหนดแนวทางการใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้

ขั้นที่ 8 กำหนดแนวทางการวัดและประเมินผล

ขั้นที่ 9 จัดทำเอกสารประกอบหลักสูตร

ขั้นที่ 10 ตรวจสอบคุณภาพและทดลองใช้หลักสูตร

ขั้นที่ 11 นำหลักสูตรไปใช้

ขั้นที่ 12 ประเมินผลหลักสูตร

การดำเนินการพัฒนาหลักสูตรในขั้นตอนที่ 1 ผู้วิจัยดำเนินการในขั้นที่ 1 ของการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร เพื่อนำข้อมูลมายกร่างหลักสูตร และเอกสารประกอบหลักสูตร ซึ่งเป็นขั้นที่ 2 ถึงขั้นที่ 9 โดยขั้นที่ 10 การตรวจสอบคุณภาพและทดลองใช้หลักสูตร แบ่งเป็น 2 ช่วง คือ 1) การประเมินโครงร่างหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 ท่าน ตรวจสอบความเหมาะสม จากนั้นปรับปรุงแก้ไขหลักสูตร พบว่า โครงร่างหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.20–4.80 ถือว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ถึงมากที่สุด เอกสารประกอบหลักสูตร มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 3.80–4.80 ถือว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด และ 2) นำหลักสูตรไปทดลองนําร่อง เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ของหลักสูตรกับครูผู้สอน โรงเรียนชุมชนบ้านน้ำร้อน อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ภาคเรียน ที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 15 คน เป็นเวลา 15 วัน 60 ชั่วโมง พบว่า หลักสูตรเน้นสมรรถนะ มีประสิทธิภาพผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้สามารถนำไปใช้ได้จริง ขั้นที่ 11 เป็นขั้นตอนที่ 3 และขั้นที่ 12 เป็นขั้นตอนที่ 4 ของการวิจัยและพัฒนาหลักสูตร

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้หลักสูตรเน้นสมรรถนะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ตามแนวทางการเรียนรู้ร่วมกันที่เน้นการคิดไตร่ตรองสำหรับครู

ผู้วิจัยนำหลักสูตรเน้นสมรรถนะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ตามแนวทางการเรียนรู้ร่วมกันที่เน้นการคิดไตร่ตรองสำหรับครูที่พัฒนาขึ้น ไปทดลองใช้จริงกับครูผู้สอนของโรงเรียนบ้าน กม.2 อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 12 คน ที่สมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นตอนการทดลองมี 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 จัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมของบุคลากรในโรงเรียน ได้แก่ ครูผู้สอน 12 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 15 คน ใช้เวลา 1 วัน จำนวน 6 ชั่วโมง ในชั่วโมงแรกก่อนเริ่มการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามระยะเวลาในหลักสูตร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ครูผู้สอนและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นโดยการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (stakeholder's participation) และมีความพร้อมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับท้องถิ่น สนองต่อความต้องการของผู้เรียน ท้องถิ่นและชุมชน ซึ่งการจัดกิจกรรมปรับกระบวนการทัศน์ในขั้นตอนที่ 1 ความเป็นไปได้ที่จะบรรลุถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้

ระยะที่ 2 ดำเนินการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ประยุกต์ใช้กิจกรรมการเรียนรู้ตามแนวทางการเรียนรู้ร่วมกันที่เน้นการคิดไตร่ตรองที่ผ่านการสังเคราะห์ผสมผสานจากแนวคิดของ Dewey (1933); Gibbs (1988); Roth (1989); Smyth (1989); Johns (1994) และ Whitehead (1994) ทำการทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจก่อนการทดลอง (Pretest) กับกลุ่มตัวอย่างและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งหมด 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 เสนอสถานการณ์ปัญหาข้อมูล ขั้นที่ 2 ระดมความคิดพิชิตสถานการณ์ ขั้นที่ 3 ร่วมค้นหาข้อสรุปสู่การปฏิบัติ ขั้นที่ 4 เสนอผลงาน/ไตร่ตรองการเรียนรู้สู่ความรู้ใหม่ ขั้นที่ 5 สะท้อนผลการเรียนรู้สู่ทางเลือกใหม่ โดยให้ครูผู้สอนทุกคน เข้าร่วมกิจกรรมของหลักสูตรไปพร้อมกัน โดยทดลองใช้หลักสูตรเน้นสมรรถนะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ตามแนวทางการเรียนรู้ร่วมกันที่เน้นการคิดไตร่ตรองสำหรับครู รวมทั้งหมด 25 วัน 143 ชั่วโมง และในระหว่างทดลองมีการสังเกตพฤติกรรมให้ครูผู้สอนที่ได้เรียนรู้ร่วมกัน ผ่านกระบวนการคิดไตร่ตรอง พูดสนทนาโต้ตอบร่วมกัน และเขียนบันทึกผลการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อเป็นการสะท้อนผลการเรียนรู้ในแบบบันทึกการเรียนรู้ ซึ่งมีประเด็นคำถามที่สะท้อนให้เห็นความรู้ ความคิด และความรู้สึกของครูผู้สอน และผู้วิจัยได้ดำเนินการประเมินความสามารถในการสร้างหลักสูตร การประเมินความสามารถในการประเมินหลักสูตร และ

ประเมินความสามารถในการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร ของครูผู้สอน ทดสอบหลังการทดลอง (Posttest) นำแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น มาให้ครูทุกคนทำ

ระยะที่ 3 ทดลองใช้หลักสูตร/สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นของครูผู้สอน จำนวน 2 สัปดาห์ ตามโครงสร้างหลักสูตร/สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นที่ครูจัดทำขึ้น หลังจากนั้นให้ครูได้สะท้อนผลการพัฒนาตามหลักสูตรเน้นสมรรถนะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินหลักสูตรเน้นสมรรถนะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ตามแนวคิดการเรียนรู้ร่วมกันที่เน้นการคิดไตร่ตรองสำหรับครู

การประเมินผลหลักสูตร ผู้วิจัยประเมินความพึงพอใจของครูผู้สอนที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตรเน้นสมรรถนะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ตามแนวคิดการเรียนรู้ร่วมกันที่เน้นการคิดไตร่ตรองสำหรับครู โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตร

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยวิธีการเปรียบเทียบความแตกต่างก่อน-หลังการพัฒนาใช้สถิติทดสอบวิลค็อกซัน (The Wilcoxon t- test for two related samples) และวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงการคิดไตร่ตรอง โดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ส่วนข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) การประเมินความสามารถของครูผู้สอนในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น ความสามารถของครูในการประเมินการใช้หลักสูตรท้องถิ่น ความสามารถของครูในการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร ใช้การประเมินแบบ Rubric และเทียบผลการประเมินตามเกณฑ์การให้คะแนน Rubric

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น พบว่า สภาพปัญหาในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นอยู่ในระดับมาก และครูผู้สอนมีความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นอยู่ในระดับมากเช่นกัน และผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ มีความคิดเห็นตรงกันว่า ควรมีการพัฒนาครูผู้สอนตามแนวทางการพัฒนาหลักสูตรเน้นสมรรถนะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ตามแนวคิดการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ร่วมกันที่เน้นการคิดไตร่ตรองสำหรับครู ประกอบด้วย 8 หัวข้อ ดังนี้ 1) ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรเน้นสมรรถนะ 2) ลักษณะของหลักสูตรเน้นสมรรถนะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น 3) เนื้อหาที่จำเป็นในหลักสูตรการพัฒนาครู 4) รูปแบบและวิธีการพัฒนา 5) สื่อที่ใช้ในการฝึกอบรมพัฒนา 6) วิธีการประเมินผลการฝึกอบรมพัฒนา 7) ระยะเวลาในการฝึกอบรมพัฒนาครู 8) ประเด็นอื่นๆ ที่ผู้เชี่ยวชาญได้เสนอแนะในการอบรมพัฒนาครู

ตอนที่ 2 ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพหลักสูตร พบว่า หลักสูตรเน้นสมรรถนะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นตามแนวคิดการเรียนรู้ร่วมกันที่เน้นการคิดไตร่ตรองสำหรับครู มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการจุดมุ่งหมาย สมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตร สาระการเรียนรู้ แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แนวการใช้สื่อการเรียนการสอน และแนวการวัดและประเมินผล เนื้อหาโครงสร้างหลักสูตรประกอบไปด้วย 5 หน่วยการเรียนรู้ ได้แก่ หน่วยที่ 1 สามัญทัศน์การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น หน่วยที่ 2 สามัญทัศน์การประเมินหลักสูตร หน่วยที่ 3 การสร้าง/พัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น หน่วยที่ 4 การประเมินการใช้หลักสูตรท้องถิ่น และหน่วยที่ 5 การนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของหลักสูตร 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 เผชิญสถานการณ์/สถานการณ์ข้อมูล ขั้นที่ 2 ระดมความคิดพิชิตสถานการณ์ ขั้นที่ 3 ร่วมค้นหาข้อสรุปสู่การปฏิบัติ ขั้นที่ 4 เสนอผลงาน/ไตร่ตรองการเรียนรู้สู่ความรู้ใหม่ ขั้นที่ 5 สะท้อนผลการเรียนรู้สู่ทางเลือกใหม่ การตรวจสอบคุณภาพ

หลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร พบว่ามีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดและการศึกษานำร่อง พบว่าหลักสูตรสามารถนำไปใช้ได้จริง

ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้หลักสูตร พบว่า ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งประกอบด้วย ความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ความสามารถในการสร้าง/พัฒนาหลักสูตร และความสามารถในการประเมินการใช้หลักสูตรและการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรมีผลโดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 19.09 คิดเป็นร้อยละ 84.98

ตอนที่ 4 ผลการประเมินหลักสูตรเน้นสมรรถนะ พบว่า ครูผู้สอนมีความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรมตามหลักสูตรเน้นสมรรถนะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ตามแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันที่เน้นการคิดไตร่ตรองสำหรับครู อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น

1. สภาพการดำเนินงานหลักสูตรสถานศึกษาและการพัฒนาหลักสูตรของครูผู้สอน สภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของครูผู้สอน พบว่า สภาพการดำเนินงานด้านหลักสูตรของสถานศึกษามีบางกลุ่มสาระที่ทำยังไม่สมบูรณ์เพราะบุคลากรน้อย ครูบางส่วนยังไม่รับผิดชอบกลุ่มสาระที่รับผิดชอบอย่างแท้จริง ควรมีการอบรมพัฒนาจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น โดยที่หลักสูตรท้องถิ่นควรมีการปรับปรุงอยู่เสมอ เพื่อให้ทันการเปลี่ยนแปลงและหน่วยงานขาดการติดตามผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง ส่วนสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของครูผู้สอน มีความต้องการในการพัฒนาอยู่ในระดับมาก เนื่องจากหลักสูตรท้องถิ่นไม่ได้รับการพัฒนาเท่าที่ควร トラバドที่หลักสูตรสถานศึกษายังไม่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ครูผู้สอนก็ยังคงไม่เข้าใจในการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ควรจัดอบรมครูทุกคนให้เข้าใจเพื่อไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

2. ผลการวิเคราะห์การสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาครูในการพัฒนาหลักสูตรเน้นสมรรถนะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ตามแนวทางการเรียนรู้ร่วมกันที่เน้นการคิดไตร่ตรองสำหรับครู ตามประเด็นคำถาม 8 ข้อ คือ

2.1 ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตร มีความจำเป็น เนื่องจากในศตวรรษที่ 21 นักเรียนจะต้องมีการเรียนรู้วิถีชีวิตแห่งความเป็นจริงที่ใกล้ตัวเด็กมากที่สุด จึงควรส่งเสริมให้ครูจัดทำหลักสูตรที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของท้องถิ่น โดยครูต้องเป็นผู้สร้างและผู้ใช้ ตามสภาพปัญหาและบริบทที่แตกต่างกัน

2.2 ลักษณะของหลักสูตรเน้นสมรรถนะ สรุปได้ว่า การสร้างหลักสูตรควรเน้นให้ครู โดยศึกษาข้อมูลพื้นฐาน บริบทของชุมชน ซึ่งความรู้ด้านเนื้อหา ต้องมีความชัดเจน ถูกต้อง สึกซึ้ง ครบถ้วน ตามความเชื่อตามวิถีชีวิตในพื้นที่ วิธีการของหมู่บ้าน

2.3 เนื้อหาที่จำเป็นในหลักสูตรการพัฒนาครู ควรประกอบด้วย เนื้อหาที่มุ่งเน้นให้ครูมีความรู้ที่จำเป็นในโรงเรียน

2.4 รูปแบบและวิธีการพัฒนา ควรเป็นการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ (workshop) โดยทำการแบ่งออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะ 1 ควรสร้างความตระหนัก 1 วัน เพื่อกระตุ้นให้เกิดความอยากรู้ ระยะ 2 การลงสู่การปฏิบัติ (content) ร่วมกันทำบ้านตัวเอง มีใบกิจกรรม ใบความรู้ ให้เป็นขั้นตอนและไม่ใช้แบบการอบรมแต่เนื้อหาอย่างเดียว ระยะ 3 การติดตามผล

2.5 สื่อที่ใช้ในการฝึกอบรมพัฒนา สรุปได้ว่า สื่อที่ใช้ในการฝึกอบรมพัฒนา โดยอาจแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ 1) ประเภทสื่อวัสดุ 2) ประเภทสื่อบุคคล 3) ประเภทสื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ

2.6 วิธีการประเมินผลการฝึกอบรมพัฒนา สรุปได้ว่า วิธีการประเมินผลการฝึกอบรมพัฒนา ต้องเป็นไปตามที่วัตถุประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรมกำหนดไว้

2.7 ระยะเวลาในการฝึกอบรมพัฒนา สรุปได้ว่า ระยะเวลาในการฝึกอบรมพัฒนา ควรแบ่งเป็น 4 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 เตรียมการ ระยะที่ 2 พัฒนาฝึกอบรม ระยะที่ 3 ฝึกปฏิบัติ ระยะที่ 4 การประเมิน แลกเปลี่ยนเรียนรู้

2.8 ข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาสรุปได้ดังนี้ 1) ในการสร้างเครือข่าย ซึ่งไม่จำเป็นต้องเสียเวลาเดินทางมาประชุมควรใช้เทคโนโลยีติดต่อสื่อสารกัน 2) สำหรับสื่อวีดิทัศน์ของหมู่บ้านอื่นๆ ที่มีความเป็นท้องถิ่น จุดเด่นของท้องถิ่นนั้นๆ ความเชื่อต่างๆ ที่ครูควรรู้วิถีทัศน์ เพลงพื้นบ้าน การงาน เกษตร งานช่าง ศิลปะ ดนตรีท้องถิ่น ฯลฯ 4) ควรมีการจัดทำเอกสารเผยแพร่ นำเสนอผลงานของครู ประชาสัมพันธ์ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ระหว่างคนในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง มีการนำเสนอผลงานของครู เชิญกลุ่มโรงเรียนมาศึกษาดูงาน 5) ควรให้ครูวิจัย โดยสังเกต บันทึกการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของครูให้สอดคล้องกับระดับการคิดไตร่ตรอง และสมรรถนะที่กำหนดไว้ในงานวิจัยเป็นระยะ 6) ในการนิเทศติดตามติดตามผลการอบรมพัฒนาอย่างต่อเนื่องและควรให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม

ตอนที่ 2 ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพหลักสูตรเน้นสมรรถนะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ตามแนวคิดการเรียนรู้ร่วมกันที่เน้นการคิดไตร่ตรองสำหรับครู พบว่า หลักสูตรเน้นสมรรถนะประกอบด้วย หลักการ จุดมุ่งหมาย สมรรถนะครูด้านการบริหารหลักสูตร สารการเรียนรู้ แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ การสอน แนวการวัดและประเมินผล ผู้วิจัยได้บูรณาการแนวทางการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรจากระดับรากหญ้า (Grass Roots Approach) ของ Utranun (1989, p.45) และ Wonyai (2009, p.23) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาหลักสูตรของ Kaewurai (2013) ซึ่งให้ความสำคัญกับการศึกษาปัญหาความต้องการก่อนยกร่างหลักสูตร และกำหนดให้จุดมุ่งหมายของหลักสูตรครอบคลุมพฤติกรรมด้านความรู้ ความคิด ทักษะปฏิบัติรวมเจตคติที่ดีเข้าไว้ด้วยกันมีโครงสร้างของเนื้อหาหลักสูตรชัดเจน กิจกรรมเน้นการปฏิบัติแบบมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มโดยมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นที่ 1 เสนอสถานการณ์/สถานการณ์ข้อมูล ขั้นที่ 2 ระดมความคิด/พิชิตสถานการณ์ ขั้นที่ 3 ร่วมค้นหาข้อสรุป/สู่การปฏิบัติ ขั้นที่ 4 เสนอผลงาน/ไตร่ตรองการเรียนรู้/ความรู้ใหม่ ขั้นที่ 5 สะท้อนผลการเรียนรู้/สู่ทางเลือกใหม่ เนื้อหาโครงสร้างหลักสูตรประกอบไปด้วย 5 หน่วย ได้แก่ หน่วยที่ 1 สามัญทัศน์การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น หน่วยที่ 2 สามัญทัศน์การประเมินการใช้หลักสูตรท้องถิ่น หน่วยที่ 3 การสร้างและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น หน่วยที่ 4 การประเมินการใช้หลักสูตรท้องถิ่น หน่วยที่ 5 การนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมของหลักสูตร พบว่า หลักสูตรเน้นสมรรถนะมีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่า หลักสูตรเน้นสมรรถนะผ่านกระบวนการพัฒนาหลักสูตรนั้นกระทำอย่างมีระบบแบบแผน โดยเริ่มจากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นต่อการพัฒนาหลักสูตรและหลักสูตรได้รับการพัฒนาขึ้น จากข้อมูลพื้นฐานที่มีความต้องการของครูที่ต้องการจะพัฒนาตนเองในเรื่องของการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นอย่างแท้จริง

ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้หลักสูตรเน้นสมรรถนะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นตามแนวคิดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันที่เน้นการคิดไตร่ตรองสำหรับครู พบว่า สมรรถนะการบริหารหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย ความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ความสามารถในการสร้าง/พัฒนาหลักสูตร และความสามารถในการประเมินการใช้หลักสูตรและการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรมีผลโดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 19.09 คิดเป็นร้อยละ 84.98 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าเนื้อหาสาระของหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีความเหมาะสมกับผู้เข้ารับการพัฒนา เพราะเป็นเนื้อหาสาระที่เกิดจากสภาพปัญหาและความต้องการ

ของผู้รับการพัฒนา กระบวนการพัฒนาของหลักสูตร เน้นสมรรถนะจึงสามารถช่วยให้ผู้เข้ารับการพัฒนาเกิดการ พัฒนาสมรรถนะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยแยกการอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ผลการวัดความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นของครูผู้สอน ได้ผลการศึกษา พบว่า ครูผู้สอนที่ได้รับการพัฒนาตามหลักสูตรเน้นสมรรถนะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ตามแนวทางการเรียนรู้ร่วมกันที่ เน้นการคิดไตร่ตรองหลังการพัฒนา มีความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น สูงกว่าก่อนการพัฒนาอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ผลการประเมินความสามารถในการสร้างหลักสูตร/สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น พบว่า หลังการพัฒนา ครูทุกคนมีพฤติกรรมความสามารถของครูในการสร้างหลักสูตร/สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นอยู่ในระดับ 3 ขึ้นไป ทุกตัว บ่งชี้ โดยครูมีความเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความสามารถของครูในการสร้างหลักสูตร/สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ทุก ตัวบ่งชี้ อยู่ในระดับคุณภาพ 3 ทุกคน ยกเว้นตัวบ่งชี้ หลักการ และ การวัดและประเมินผล โดยมีครู 1 คน ที่ได้ ระดับ 2 จำนวน 1 คน และไม่มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเลย

3. ผลการประเมินความสามารถในการประเมินหลักสูตร/สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น พบว่า หลังการพัฒนาครูทุกคนมีพฤติกรรมความสามารถของครูในการประเมินหลักสูตร/สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น อยู่ในระดับ 3 ขึ้นไป ในภาพรวมทุกตัวบ่งชี้ โดยครูมีความเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความสามารถของครูในการประเมินหลักสูตร/ สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นทุกตัวบ่งชี้ ได้แก่ บริบทของหลักสูตรปัจจัยเบื้องต้น กระบวนการหลักสูตร และผลผลิตของ หลักสูตร ทุกตัวบ่งชี้ อยู่ในระดับคุณภาพ 3 ขึ้นไป ทุกคน

ตอนที่ 4 ผลการประเมินหลักสูตรเน้นสมรรถนะ พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการเข้าร่วมกิจกรรม การเรียนรู้ตามหลักสูตรเน้นสมรรถนะการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ตามแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกันที่ เน้นการคิดไตร่ตรองสำหรับครู ด้านการจัดกิจกรรมอบรมพัฒนาด้านบรรยากาศในการอบรม ด้านวิทยากรผู้ให้การ อบรม และด้านผลที่เกิดขึ้นกับผู้รับการพัฒนา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้เข้ารับการพัฒนาได้ ปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน และการคิดไตร่ตรองได้แสดงความคิดเห็นอย่างหลากหลาย และเกิดพฤติกรรมที่ ระบุตามสมรรถนะการบริหารหลักสูตร มีความรู้ความเข้าใจในการสร้างหลักสูตร/สาระการเรียนรู้ท้องถิ่นเพิ่มมาก ขึ้น อีกทั้งได้ฝึกปฏิบัติเน้นการคิดวิเคราะห์ คิดไตร่ตรองการเรียนรู้ด้วยตนเอง และวิทยากรมีความรู้ความสามารถ ในการถ่ายทอดเนื้อหา

ข้อเสนอแนะ

1. หากต้องศึกษาวิจัยในลักษณะเดียวกันนี้ ควรกำหนดบทบาทผู้วิจัยให้ชัดเจนโดยเฉพาะบทบาทผู้นำ ในการพัฒนา ซึ่งอาจเป็นผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายและสามารถร่วมวิจัยได้ตลอดโครงการวิจัย

2. จากผลการวิจัยพบว่าครูผู้ร่วมวิจัยเป็นครูทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มีความสามารถของครูผู้สอนใน การสร้างหลักสูตรท้องถิ่น ความสามารถของครูในการประเมินการใช้หลักสูตรท้องถิ่น ความสามารถของครูในการ นำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตรมากขึ้น จึงควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาครูทั้งโรงเรียน ในโรงเรียนอื่นไป พร้อมๆ กัน

3. การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาสมรรถนะครูประจำสายงาน สมรรถนะที่ 1 ด้านการบริหารหลักสูตร ของครู ซึ่งมีพฤติกรรมที่ระบุความสามารถใน 3 ด้าน ได้แก่ ความสามารถของครูผู้สอนในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น ความสามารถของครูในการประเมินการใช้หลักสูตรท้องถิ่น ความสามารถของครูในการนำผลการประเมินไปใช้ในการ พัฒนาหลักสูตร จึงควรเน้นการวิจัยและพัฒนาด้านนี้เพิ่มขึ้น

4. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ศึกษาเพียง 1 โรงเรียน เพื่อให้ผู้สอนมีความสามารถความสามารถของครูผู้สอนในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่น ความสามารถของครูในการประเมินการใช้หลักสูตรท้องถิ่น ความสามารถของครูในการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งครูผู้สอนสามารถนำไปใช้ได้อย่างกว้างขวาง ควรมีการทดลองใช้รูปแบบการวิจัยนี้ในโรงเรียนอื่นๆ และกลุ่มตัวอย่างที่หลากหลายเพื่อหาประสิทธิภาพของหลักสูตรเน้นสมรรถนะต่อไป

References

- Beauchamp, G. A. (1968). *The curriculum of the elementary school*. Boston: Allyn and Bacon.
- Beane, James A., Toepler, Jr. Conrad F., and Alessi, Jr. Samuel J. (1986). *Curriculum planning and development*. Massachusette: Allyn and Bacon.
- Brady, L. (1988). *Curriculum development* (2nd ed.). Sydney: Prentice Hall.
- Campbell, R. J. (1985). *Developing the primary school curriculum*. London: Rinehart & Winston.
- Kaewurai, W. (2013). *Appropriate educational curriculum development: the essenes of effective educational development*. Retrieved January 26, 2013, from <http://www.gotoknow.org/posts/65963>. (in Thai)
- Phetchabun Primary Education Service Area Office 1. (2014). *Report the survey study of problems and requirements on local curriculum development*. (copy). (in Thai)
- Thongtiw, S. (2010). *Evolution of curriculum theories and conceptual framework in alternative curriculum on the development of innovation*. *Journal of Education Naresuan University*, 12(1), 147-153. (in Thai)
- Utranun, S. (1989). *Fundamental and principles of curriculum development* (3rd ed.). Bangkok: Faculty of Education, Chulalongkorn University. (in Thai)
- Wattanathorn, A. (2009). *The development of resource based curriculum: the case study of local curriculum for tourism for students in Pitsanulok province*. Pitsanulok: Faculty of Education, Naresuan University. (in Thai)
- Wonyai, W. (2009). *Supervision and learning process development in current educational supervision project*. Bangkok: Ambassador Hotel. (in Thai)